

Geleji Katona István erdélyi református püspök

A kegyes éneklésnek három nemeik

A Szent Pál az immár sok ízben említettett helyeken —Eph. 5.19 és Col. 3.16— a kegyes éneklésnek három nemeiket említi, úgy mint az *psalmusokot*, *hymnusokot* és *odákat*, mert azoknak neveztetnek az görögben. Az *psalmusok*on értetnek az prófétáknak énekei, mellyeket magyarul zsoltároknak hívunk, nevezet szerént az *Psalterium* avagy a Zsoltárkönyv, amely másfélszáz zsoltárok-ból áll, mellyeket egynéhány szent emberek, úgymint az Aszáf, a Mózes, az Ethan Ezrahites, az Salamon, a Dávid és egyebek prófétai lélekkel szerzette-nek, noha főképpen a Dávidtól neveztetnek. Az *hymnusok*on azok az énekek értetnek, azmellyekben az Isten valami kiváltképpen való jótéteményeért di-csértetik, azhonnan magyarul ugyan dicséretnek is mondatik, azminémű az Mózesé és az Mirjámé (Ex 15), a Debóráé és az Báráké (Jd 5), az Annáé (1Sm 2), az három ifjaké az tűzben (Dn 3), az Szűz Máriáé és Zakariás papé (L 1), az Simeon prófétáé (L 2) és többeké, mellyek más néven deákul *canticumok*nak is mondatnak. Az *odákon*, melly is, mint az két első, görög szó, az poéták értik ama különb-különb *genusú*, nemű, kurta *rhythmusú* versecskéket, amellyeket lant mellett szoktanak vala mondani, azhonnan ugyan *lyricumok*nak is hívat-tatnak, de az Apostol érti rajtok az olyan énekeket, amellyekben nem csak az isteni dicséretnek, hanem egyszersmind intések, tanítások, jövendölések és hála-adások is vagynak. Egyillyenek az Salamon Énekeinek énekei, az mi *antiphoná*-ink, *prosáink*, *versiculusink*, *benedictióink* avagy az éneklést bérekesztő áldásink és több affélék.

Ezeket az Szent Pál, hogy amaz tisztátalan szerelemről írt pajkos énekektől, mellyekkel gyakrabban az bortól megzajosodott, vásott ledérek magokat gyö-nyörködtetik, megkülönböztesse, *lelkieknek* nevezi, amazokat ellenben testiek-nek, azaz tisztátalanoknak jelenti lenni. Mert azok mind fertelmes testi indu-latokból származnak, és buja kívánságoknak bűdös seppedékéből fakadnak, mind ocsmány, szemtelen és bordélyból költ parázna szókból állonak, s mind pedig az gonosz kívánságoknak taplójának az hallgatókban való felgyújtatá-sára és az szemérmes szüzességnek kísérgettetésére, mentül szűhatóbb nótára lehet, mondatnak. De imezek az Szent Lélek ihlésének tisztaságos vénájából folyamnak, idvösséges lelki jókról vagynak, kegyes, szent és tisztességes szókból állonak, és az Isten dicsőségére s az hallgatóknak az isteni félelemben és szeretetben való gyarapodásokra szolgálnak. Illyen éneket kíván az Apostol mitőlünk, keresztyénektől ...

Az Öreg Graduál (*Gyulafehérvár* 1636) *előszavából*, az *eredeti szöveg* (közli: H. Hubert Gabriella: A régi magyar gyülekezeti ének. *Universitas*, Budapest 2004., 434–435) *mai helyesírásra átírva*. (*Seppedék: posvány, kísérgettetés: megkísértés.*)